ÖTÜKEN

Hızır Barbaroşo Hayreddin

Dursun Saral

ÖTÜKEN

Dursun Saral:1987 yılında Trabzon'un Sürmene ilçesinde doğdu.

Fatih, Yeniay, Çamburnu İlkokullarında (1993-2001) ilk eğitimini, Sürmene Hasan Sadri Yetmişbir Anadolu Lisesi'nde (2001-2005) lise eğitimini aldı. Lisansını ise 2006-2011 yılları arasında Yıldız Teknik Üniversitesi, Gemi İnşaatı ve Denizcilik Fakültesi, Gemi İnşaatı ve Gemi Makineleri Mühendisliği Bölümü'nde tamamladı. 2012 yılından beri Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü'nde okumaktadır.

2013 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi'nde başladığı akademik kariyerine Karadeniz Teknik Üniversitesi Sürmene Deniz Bilimleri Fakültesi bünyesinde devam etmektedir.

2002 yılından beri yazarlık hayatına başlayıp; Nisan 2012'de "Bir Liderin Düşünce Sistemi" ve Ocak 2013'te "Empatiler 1" kitaplarını yayınladı.

Türk Denizcilik Tarihi alanındaki bilgi eksikliklerini ve yanlışlıklarını gördüğü için yapılan hataları ve eksiklikleri giderme adına Mart 2012'den beri üzerinde çalıştığı "Barbaros Empatisi" serinin ilk eseri "Oruç Barbaros Sultan" kitabı Nisan 2014'de Ötüken Neşriyat tarafından yayınlanıp, Oruç Reis'in Barbaros namını kazanmasının 500. yılına ithaf edilerek Türk Tarihine yeni bir değer kazandırıldı. "Hızır Barbaroşo Hayreddin" kitabından sonra serinin üçüncü eseri "Kaptanıderya Hayreddin Kapudan Paşa" kitabı üzerinde çalışmalara devam etmektedir.

Yapıtlarıyla edebiyat dünyasına, oluşturduğu ve öncülüğünü yaptığı "Empati" yazın türünü kazandırmayı amaçlamaktadır.

Hızır Hayreddin Paşa

Önsöz

Oruç Reis, Hızır Reis'i öğretmese; Sultan Süleyman Han, Hızır Reis'i görmese ve dilemese; Hızır Reis, Seyyid Murâdî'ye Gazavât-ı Hayreddin Paşa'yı yazdırmasa idi, bu kitap olmazdı.

Kemal Reis, Pirî Reis'i eğitmese; Pirî Reis, Kitâb-ı Bahriye'yi yazamasa; İbrahim Paşa (Pargalı), Pirî Reis'i görmese; Pirî Reis, Kitâb-ı Bahriye'yi Sultan Süleyman Han'a sunmasa; Süleyman Han, Kitâb-ı Bahriye'yi muhafaza etmese idi, bu kitap olmazdı.

Allah-u Teâlâ irade edip; Kemal, Pirî, Oruç, Hızır Reislere ve bu kitapta adı geçen ve geçemeyen kullarına bu kaderi tayin etmese idi ve ben âciz kulunu dahi bu işe vekil kılmasa idi, bu kitap olmazdı.

Şimdi bizlere düşen görev; bu kitabın yazılmasına vesile olan, adı sanı belli ve belirsiz tüm şehit ve gazilerimizin ruhlarına bir Fatiha'yı borç bilip, tüm bunları yaşamamıza ve sahip olmamıza vesile olan Hz. Muhammed'e (sav) salât-ü selâm getirip, iradesiyle tüm bunları bizlere lütfeden Allah-u Teâlâ'ya her zaman şükretmeliyiz.

Kitap Hakkında

 # Kitabın Oluşumu #

19 Mart 2012 tarihinden sonra *"Beni yaz, beni yaz ki doğru bilineyim."* denilmesi üzerine çıktığımız bu yolda çeşitli aşamalardan geçerek "Barbaros Empatisi" serisi altında Oruç ve Hızır reislerin ve de diğer reislerin hayatlarını kaleme almaya başladım. Haziran 2012-Ağustos 2013 tarihleri arasında serinin birinci eseri "Oruç Barbaros Sultan" kitabını tamamladım ve Ötüken Neşriyat'ın da değerli katkılarıyla alanında dünyada tek kitap olmak üzere Oruç Reis'in Barbaros namını kazanmasının 500. yılına denk geldiği tarih olan Nisan 2014'de yayınladık.

İlk başta "Barbaros Empatisi" adı altında yazmayı plansilâhladığım kitap, zamanla "Oruç Barbaros Sultan" ve "Hızır Hayreddin Kapudan Paşa" olmak üzere iki kitaba dönüşmüştü. Ancak konunun derinliği ve bilgilerin çokluğu nedeni ile ve de Türklüğün denizlerdeki abide şahsiyeti Hayreddin Paşa'yı en ince detayına kadar doğru bir şekilde sizlere anlatabilmek amacıyla "Hızır Hayreddin Kapudan Paşa" kitabımı ikiye ayırarak "Hızır Barbaroşo Hayreddin" ve "Kaptanıderya Hayreddin Kapudan Paşa" olmak üzere yazmaya karar verdim. Birinci kitabımızı bitirdikten sonra kaynakların taranması, tarih belirlenmesi, yer tespiti ve elde edilen bilgilerin doğruluğunun kesinleştirilmesi işlemlerini tamamladıktan sonra Hayreddin Paşa'nın 1518-1533 yılları arasındaki hayatının anlatıldığı "Hızır Barbaroşo Hayreddin" kitabımı Ağustos 2014-Ekim 2014 tarihleri arasında yazdım.

Kısaca kitabımı oluşturmak için izlediğim yolu anlatırsak şöyledir: Belirttiğim kitapların incelemesini tamamladıktan sonra Türk ve Avrupa kaynaklarındaki farklılıkları giderebilmek ve esas kesinleştirilmiş doğrulara ulaşabilmek için denizcilik ve mühendislik tecrübelerimi kullanarak ilk önce Akdeniz'in 1500'lü yıllarını Pirî

Reis'in Kitâb-ı Bahriye'sini kullanarak bilgisayarda modelledim. Sonra kitapta geçen her kişinin yaşam akış şemalarını, karakterlerin birbirleriyle olan ilişkilerini inceleyerek oluşturdum. Doğru zamanda var olan kişilerin yaşamış olduklarını gerçeğe en yakın bir şekilde yazabilmek için model ile yaşam akış şemalarını karşılaştırmalı ve birlikte işleyen kendi yazdığım programla edindiğim bilgilerin doğruluklarını kesinleştirdim. Böylece her kitabın birbirinden farklı anlattığı olayları en doğru ve kesin bir şekilde haritalarla ve gravürlerle de destekleyerek yazmış oldum.

Kitabımı oluştururken kullandığım kaynaklara gelince şöyledirler.

Türk tarafından:

- Kitâb-ı Bahriye (1525) - Pirî Reis
- Gazavat-ı Hayreddin Paşa (1542) - Seyyid Murâdî Reis
- Deniz Savaşları /Tuhfetü'l-Kibâr Fî Esfâri'l-Bihâr (1656) - Kâtip Çelebi
- Müneccimbaşı Tarihi (1673) - Müneccimbaşı Ahmed Dede
- Büyük Osmanlı Denizcileri Kemal Reis ve Baba Oruç (1899) - Ali Rıza Seyfi
- Denizlerin Sultanı Barbaros Hayrettin Paşa (1910) - Ali Rıza SEYFİ
- İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi (1971) - İsmail Hami DANİŞMEND
- Büyük Osmanlı Tarihi (1994) - Yılmaz ÖZTUNA
- XIV.-XVI. Yüzyıllarda Türk-İspanyol İlişkileri ve Denizcilik Tarihimizle İlgili İspanyol Belgeleri (1995) - Muzaffer ARIKAN&Paulino TOLEDO
- Beylikten İmparatorluğa Osmanlı Denizciliği (2006) - İdris BOSTAN
- Osmanlılar ve Deniz (2007) - İdris BOSTAN
- Oruç Barbaros Sultan (2014) - Dursun SARAL

Avrupa tarafından:

- Topographian e Historia General de Argel (1612) - Diego de HAEDO
- L' Armada Navale (1614) - Pantero PANTERA

- A Complete History of Algiers (1728) - J. MORGAN
- The History of Charles V (1828) - Dr. ROBERTSON
- Büyük Osmanlı Tarihi (1835) - Joseph von HAMMER
- A History of the Knights of Malta (1858) - Major Whitworth PORTER
- The Story of the Barbary Corsairs (1890) - Stanley Lane POOLE
- Sea-Wolves of the Mediterranean (1910) - E. Hamilton CURREY
- Histoire D'Oran (1927) - General L. DIDIER
- Kanunî ve Şarlken (2009) - James RESTON
- Unutulmuş Sınırlar (2010) - Andrew HESS
- Padişahın Amirali Barbaros Hayreddin (2010) - Ernle BRADFORD
- İmparatorların Denizi Akdeniz (2011) - Roger CROWLEY

"Hızır Barbaroşo Hayreddin" kitabını yazmamın temel amacı, doğru olay-zaman-mekân ilişkileri ile Hızır Reis nam Hayreddin Paşa ve reislerinin yaşamlarını gerçeğe en yakın bir biçimde anlatmaktır.

 # Kitabın Yazın Türü #

Kitabın yazım türü, kendi geliştirdiğim "Empati" yazın türüdür. Öncülüğünü yaptığım "Empati" türünün tanımı ise şöyledir:

Empati: Gerçekte olan ve olabilmesi muhtemel olayların zaman, mekân ve durum içinde kişilerin dışsal ve içsel duygularının ortaya konduğu, yaşanılan olayların karakterlerin duyguları ve düşünceleri ile yansıtıldığı, sadece konuşmalardan ve içsel düşüncelerden oluşan bir yazın türüdür.

Yeni yazın türü tarihi empati, yaşamın kağıt üzerine aktarılmasıdır ki okuyucuya yaşanmışlığı, kendisi de içindeymiş gibi yaşatmayı ve de tarihi bilgileri yediden yetmişe okuyanı sıkmadan akıcı ve doğru bir şekilde öğretmeyi amaçlar.

"Hızır Barbaroşo Hayreddin" kitabımı, empati türünün aşağıda belirteceğim özelliklerine göre okursanız, yazdıklarımın ne anlama geldiğini daha iyi anlayabilir ve kitaptan daha fazla istifade edebilirsiniz.

• **[# Cenina Sarayı'nda, 1 Ekim 1518 #]**

Parantez içinde verdiğim kısım metinde yılların başlangıcını ve bitişini ifade eder. Virgülden önceki kısım mekânı, virgülden sonraki kısım ise zamanı verir.

• **[# 24 Ekim, Cenina Sarayı'nda #]**

Parantez içinde verdiğim kısım metinde yılların içinde olan olayları ifade eder. Virgülden önceki kısım zamanı, virgülden sonraki kısım ise mekânı verir.

İlk iki kısım, yer ve zaman bilgilerinin verildiği yerdir. Bu kısımları teşkil etmemin amaçları ise: Ana metin içine zaman ve yer bilgileri girmeyeceğinden okuma ve anlamayı kolaylaştırmaktır. İlerleyen zamanlarda geri dönüş yapılmak istenip merak edilen yer bulunmak istenirse kolay bulunmasıdır. Yaşanılan zamanın ve yerin dünya üzerinde nerede olduğunun bilinmesi içindir.

Empati türünün diğer yazım özellikleri şunlardır:

• [— Hızır:] : Uzun konuşma çizgisi ile gösterilen durum, karşılıklı sesli konuşmaları ifade eder.

• [**— Hayreddin:]** : Kalın konuşma çizgisi ile gösterilen durum, tekneden tekneye bağrışmaları ve konuşmaları, askere ve halka hitapları ifade eder.

• [--- Hayreddin:] : Üç tire ile gösterilen durum, karakterlerin düşüncelerini ve iç dünyalarını ifade eder. Karşı tarafın bundan haberi yoktur. Kişinin ya olmuş ya da olacak olan olaylara ve durumlara göre düşüncelerini ifade eder.

• [Necce (Chlef)]: Yer adlarında, birinci kısım yerin 1500'lü yıllarda kullanılan ismini, parantez içindeki kısım ise yerin bu günkü ismini ifade eder. Böylece olayların dünya üzerinde geçtiği yerleri "Google Maps" ve "Google Earth" gibi programları kullanarak kolayca bulup, Hızır Reis ile diğer kişilerin yaşamlarının nerede geçtiğini daha iyi anlayabilir ve kitaptan daha fazla istifade edebilirsiniz.

• [*"Namem sana varıp … başka işine karışmayasın"*] : Tırnak içinde verilenler ise mektup, ferman, emirname, muhabbetname gibi belgelerden alıntıları ifade eder.

 # Empati Yazın Türünün Kitaba Etkileri #

Empati yazın türünde yazabilmek için her olayın doğru zamanı ve mekânı belirlenmesi gerektiğinden, olayların geçtiği doğru zaman ve mekânlar bilgisayar modellemeleri ve mühendislik hesaplamaları ile bulunmuştur.

Tarihi Empati, sadece gerçek bilgiler kullanılarak yazılabileceği için belgeler incelenirken olaylar içinde olup da ismi tespit edilemeyen kişilere uydurma isimler takılmayıp, bu karakterler yaptıkları görevler ile kodlanmıştır. Kodlamalar ise italik yazılarak belirtilmiştir. Böylece yeni belgeler bulunup isimler tespit edildikçe, görevlerine göre kodlanan karakterlerin adları zamanla kitaba işlenebilecektir.

Empati, karakterlerin her halini esas aldığı için kitapta konuşma ve düşünce metinleri karakterlerin yaşlarına göre gelişme ve ruh hallerine göre değişme gösterir. Karakterlerin düşünce ve konuşmalarının kalitesi, yaşları ve tecrübeleri arttıkça gelişirken, olayların içindeki morallerinin durumuna göre düşüş gösterebilir. Bunun için düşünce ve konuşma metinlerinin kalitesi baştan sona kadar aynı derecede değil, inişli çıkışlıdır.

Empati, yaşamın tamamından belli kesitler sunmak demektir. Bu kesitlerde ise, yaşanılan ana, biraz öncesine ve biraz sonrasına yer verilir.

 # Kitabın Yeterliliği #

Geçmişteki bir olayın tam olarak yazılabilmesi için; olayın geçtiği zamanın ve mekânın doğru bilinmesi, olaylar içindeki karakterlerin gerçek kişiler olması ve de olayların gerçekleşme sebepleri ile sonuçlarının ne olduğunun belirtilmesi gerekir. Kitabımı bu ölçütleri esas alarak oluşturdum. Bu kriterler kitap yazımında genel esas olarak kabul edildiğinde, Hayreddin Paşa'nın kaptanıderyalığı öncesindeki yaşamına dair kitaplarda ya hiçbir bilgi yokken ya da yazılanların doğruluğu ve tamlığı %5'i geçmezken kitabımın tamlığı ve doğruluğu mevcut belgelere göre %95 oranındadır. %5'lik hata ise tespit edilemeyen isimlerden, bilgilerin yetersizliği yüzünden olayların geçtiği yerlerin ve zamanların tam olarak tespit edilememesinden kaynaklanmaktadır. Kaynaklarda olayların geçtiği zamanların ve mekânların %10'u belliyken %90'ı belli değildir. Özellikle 1521-

1529 yılları arasında Avrupa kaynaklarında sadece bir kitapta bilgi varken Türk kaynaklarında ise var olan olayların tarihleri olmadığı gibi oluş sıraları da yanlış yazılmıştır. Kaynaklarda belirtilmeyen yerlerin ve zamanların tespit edilmesi için kullandığım bilgisayar modellemelerinde ve mühendislik hesaplarında, havanın ve denizin bugünkü verilerini kullandığım için ve güncel verilerle 1500'lü yılların değerleri arasında birkaç günlük fark olabileceği için belirlediğim bazı zamanlarda, 1518–1520 ve 1529–1533 yılları arasında bir gün kadar, 1521–1528 yılları arasında beş gün kadar oynama olabilir. Yer tespitlerinde ise karalarda bir kilometreye kadar, denizlerde üç mile kadar hata payı olabilir. Belirttiğim hata payları ile birlikte kitapta tespit ettiğim zamanlar ve yerler mümkün olabilen en doğru sonuçlardır.

29.10.2014, Kuleli
Yeniay/Sürmene/Trabzon **Dursun SARAL**

Barbaros Empatisi
Hızır Barbaroşo Hayreddin

Fatih Sultan Mehmet Han'ın 1462 yılında Midilli Adası'nı fethetmesiyle adada muhafızlık görevi için kalan Selanik yakınlarındaki Vardar Yenice'sinden Yakup Ağa, Midillili Katalina ile evlenip nice güzel günlerde yaşarken İshak (1464), Oruç (1466), Hızır (1468) ve İlyas (1470) adlarında oğulları oldu. Zamanla İshak baba yerine geçip Midilli'de marangozluk yaparken kaderin sürüklemesiyle Oruç, Hızır ve İlyas deniz işleri ile uğraşırken 1503 Mayısında Rodos Şövalyeleri'ne yakalanan İlyas şehit, Oruç esir edilmişti. 1503-1507 yılları arasında Hızır ağabeyini kurtarmak için çalıştıysa da Oruç kendi çabası ile kurtulmayı başarmıştı. Hızır kendi denizcilik işleri ile uğraşırken Oruç; 1507 ve 1508 yıllarında önce Ali Kaptan'ın kalyonunda reislik sonra Memluk Donanması'nda amirallik, 1509-1511 yılları arasında kendi gemisi ile Rodos Şövalyeleri ile deniz gazaları yapmıştı ve 1512'de Şehzade Korkut'un hesabına çalışmıştı. Sultan Selim Han tahta oturunca muhalif kanatta yer aldıklarının sanılmasından, Oruç önce İskenderiye'ye sonra Cerbe'ye, Hızır ise önce Trablus ile Preveze'ye sonra Malta ile Aya Mavri'ye gitmişti. 1513 Temmuzunda Cerbe'de buluşup bundan sonra her işlerinde beraber hareket etmeye karar veren iki kardeş aynı yılın sonunda Tunus'taki Halkü'l-vat'a yerleşmişlerdi. 1514 yılında Oruç, Barbaros namını kazandıktan sonra aynı yıl Becaye önünde sol kolunu kaybetmişti. 1515 yılında yine Becaye kuşatması sırasında Tunus Sultanı ile bozuştuklarından Cicel'e yerleşmişlerdi. Yardım istenmesi üzerine Cezayir'e giden Oruç Haziran'da Cezayir Sultanı ilan edilmiş ve Ekimde İspanyolları şehir surları önünde yenilgiye uğratmıştı. 1516 yılı sonunda Cezayir'de Sultan Oruç'un bayrağı altında buluşan Hızır ile İshak, 1517 yılında önce Tenes'e sonra Telmesan'a

hâkimiyetlerini kabul ettirmişlerdi. Tahtını kaybeden Telmesan Sultanı İspanyollarla işbirliği yapınca 1517 Kasımında Kalaa önünde İshak, uzun bir kuşatmanın ardından ise 1518 Ağustosunda Sultan Oruç Relizane civarında şehit edilmişti. Haber Eylül 1518'de Cezayir'e ulaşınca Hızır, Cezayir Sultanı oldu ve kardeşlerinin intikamını İspanyollardan almaya yemin etti.

 # Cenina Sarayı'nda, 1 Ekim 1518 #

— H.Ağası: Müjdeler olsun sultanım! Nur topu gibi bir oğlunuz oldu. İsmini koymanız için Bâlâ Hatun sizleri bekler.

— Hızır: Şükürler olsun sana Yarabbi! Ağam Sultan Oruç'u kaybettiğim şu günlerde bir nebze olsun yüzümü güldürdün. Bana bir erkek evlât bahşedip soyumu sürdürmemi, ağamın ve de benim intikamımı din düşmanı kâfirlerden alacak bir nefer nasip ettin.

— Bâlâ Hatun: Sultanım, size nur topu gibi bir erkek evlât doğurduğuma pek memnun oldum. İnşallah oğlumuzu birlikte büyütür ve merhum Sultan Oruç'un intikamını kâfirlerden aldığını birlikte görürüz. Yüce Rabbim inşallah o günleri bize gösterir de bir aydır ağan Oruç için döktüğün kanlı gözyaşlarının kefaretini İspanyollara ödetmeyi sana ve oğlumuza nasip eder.

— Hızır: Beni ne kadar bahtiyar ettin bilemezsin sultanım. İznin olursa oğlumuzun ismini babanın da ismi olan Hasan koymak ve onu bizi birleştiren ağam Şehit Sultan Oruç'a adamak isterim ki onu hep hatırlayalım. Çünkü ben ne kadar karşı çıksam da seninle evlenmemi o istedi. O hep kâfirlerle cenk edip Müslümanların yardımına koşmak ve onları refaha kavuşturmak için çalıştı. Ben de onun gibi çalışıp bütün ömrümü kâfirlerle cenk etmek için adamışken o; " Evlenmelisin ve soyumuzu sürdürmelisin ki yaktığımız bu meşale sönmesin, sürsün, Türk'ün soyu bu topraklarda daim olsun ve kâfirlere üstün gelip İslâm'ı yüceltsin." deyip beni senle evlendirdi. Oğlumuz Hasan'ın doğmasına o vesile oldu. Yine müsaadenle oğlumuzun namını, Avrupalıların ağam Oruç'u anmak için kullandıkları Barbaros lâkabını takmak isterim ki kâfirler Sultan Oruç'un yok olmadığını ve her zaman intikamını alacak birinin var olacağını

bilsinler ve akıllarından hiç çıkarmasınlar. İznin var mıdır ki oğlumuz tüm cihanda Barbaroszade (Barbaros oğlu) Hasan diye anılsın.

— Bâlâ Hatun: İzin sizindir Sultanım. Oğlumuzun isminin Barbaroszade Hasan olması hem beni gururlandırır hem de beni senle tanıştırıp evlendiren ve bu bahtiyarlığı yaşamama sebep olan merhum Sultan Oruç'a vefa borcumu ödememe vesile olur.

— Hızır: Her zamanki gibi beni kırmayışın ve ağam Sultan Oruç'u unutmayıp sahip çıkışın beni ziyadesiyle memnun etti. Şimdi izninle bütün Cezayir'de Barbaroszade Hasan'ın doğumunu dillendireyim, fakir fukarayı yetirip içireyim, yetimi öksüzü evlendireyim. Cezayir'de Şehit Sultan Oruç gibi refah ve huzurun devamını sağlayayım. Bundan sonra cümle âlem bilsin ki benim oğlum evlât edindiğim Sardunyalı Hasan Reis'tir, Şehit Sultan Oruç'un oğlu ise Barbaroszade Hasan'dır.

--- S.Hasan Reis: Sultan babam, bu günde de iyiliğini gösterdi bana. Oğlu oldu diye beni evlâtlıktan atar, kendi öz oğlunu benimser diye korkuyordum hep ama yine babalığını gösterdi ve beni oğlu olarak bıraktı. Ömrümün sonuna kadar onun hizmetkârı olacağım ve her dediğini iki ettirmeyeceğim. Nasıl ederim ki? İki yıl önce Sardunya'ya geldiklerinde beni fakir olduğumuz ve yeterince vergi veremediğimiz için anamı ve babamı öldüren canilerin elinden işkenceler altında inleyip ölmek üzere iken kurtardı, yanına aldı ve bakıp iyileştirdi. Kendi dinimdekilerin gaddarlığı yanında din düşmanı saydığımız Türklerin iyiliğini gördükten sonra dinimi değiştirip Müslüman oldum. Sultan Hızır da beni sevmiş, belki de kimsesiz olduğum için bana acımış olacak ki ilgi gösterip evlât edindi, yetimliğimi ve öksüzlüğümü unutturdu. Bugün de yine gerçek babalığını bir kez daha gösterdi. Rabbime, beni Sultan Hızır ile karşılaştırıp onun evlâtlığı olmamı bahşettiği için binlerce kere secde etsem azdır.

 # Cenina Sarayı divanında, 12 Ekim 1518 #

— Hızır: Reislerim ve Cezayir Sultanlığı'nın değerleri şeyhleri! Bildiğiniz üzere geçen aylarda İspanyollarla savaşan Sultan Oruç şehit oldu. Allahu Teâlâ mekânını cennet eylesin. Onun vasiyeti ve sizin de ona biat etmeniz gereği sultanınız ben oldum. Beni bu zor

günlerimde yalnız bırakmayıp destek olduğunuz için sizlere çok müteşekkirim.

…İspanya ve onun buradaki iş birlikçileri ile bir yıldır sürekli savaştayız. Sultan Oruç'un şahadeti ile savaş durulmuş gibi gözükse de eminim ki İspanyollar en kısa sürede üzerimize, Cezayir'e geleceklerdir. Bunun içindir ki bu zamanlarda her zamankinden daha fazla birbirimize bağlı olmalı ve aramızdaki anlaşmazlıkları bırakıp tek vücut olmalıyız. Ancak böyle yaparsak İspanyollara karşı durabilir ve bağımsızlığımızı koruyabiliriz. Bu yüzden geleceğimizi sağlam temellere bağlayabilmek için bazı kararlar aldım. Bu karar ise şöyledir:

> *"Penon de Argel (Adakale) kalesindeki İspanyollar ile uzun süreli saldırmazlık ve barış anlaşması yapılacaktır. Cezayir'in daha iyi idare edilebilmesi için üç bölgeye ayrılarak, Batı Cezayir Muhammed bin Ali, Doğu Cezayir İbni Kadı ve Orta Cezayir ise ben tarafından yönetilecektir."*

…Muhammed bin Ali ve İbni Kadı, sizler benim oradaki valilerim olacağınıza ve asla benim sözümden çıkmayacağınıza yemin edip ant içer misiniz?

— Muhammed bin Ali: Ömrüm boyunca sizin hizmetinizdeyim. Cezayir'in refahı ve huzuru için çalışacağıma ve asla kâfirlerle işbirliği yapmayacağıma ant olsun.

— İbni Kadı: Şehit Sultan Oruç'a hizmet ettiğim gibi sizin de her durumda emrinizde olacağıma, bana verdiğiniz görevi lâyıkıyla yerine getirmek için oğlum Ahmed bin Kadı (Kadıoğlu) ile gece gündüz çalışacağıma ve sizin ve de Cezayir Sultanlığı için kanımın son damlasına kadar kâfirlerle ve münafıklarla savaşacağıma yemin ederim.

— Hızır: Sağ olasınız şeyh hazretleri! Şehit Sultan Oruç'a hizmet ettiğiniz gibi bana da sonuna kadar her durumda yardımcı olacağınızı bildiğim için sizleri bu görevlere atadım. Yüce Allah sizleri de, beni de cümle İslâm'ın önünde utandırmasın, yüzlerimizi iki cihanda da ak eylesin.

…Diğer görevlere gelince: Cezayir Şehri emini (valisi) Hacı Hüseyin Ağa'yı, Cezayir Şehri Ulu Camisi imamı ve müftü (kadı) olarak Muhammed bin Mansur'u atadım. Başmabeyincim ve Cezayir'de

olmadığım zaman ise vekilim oğulluğum Hasan Reis'tir. Cezayir içi hafiye başı olarak Kadıoğlu'nu (Ahmed bin Kadı) atadım. Donanma seraskerliğine Sultan Oruç yoldaşı Yahya Reis'i, yardımcılığına ise Aydın Reis'i atadım. Liman Reisliğine Salih Reis'i ve yardımcılığına Şolok Mehmet Reis'i, tersane ve gemi bakımına *DS Usta*'yı görevli kıldım. Cezayir Ocak başı Deli Mehmet Reis, yardımcısı ise Kara Hasan'dır. Rabbim bizleri utandırmasın ve her zaman Cezayir üzerinde İslâm sancağını dalgalandırmayı nasip etsin.

 # Cenina Sarayı'nda, 11 Ocak 1519 #

--- Hızır: Cezayir'e sultan olduk ama ağalarım İshak ve Oruç vefat ettikten sonra dünyada gözüm kalmadı. Tek avuntum oğlum Barbaroszade Hasan. Gün gelecek büyüyecek ve bizlerin intikamını alacak. Ancak o günler gelene kadar sırtımızı sağlam bir yere dayamamız gerekir. Geçen sene İspanyollar belimizi çok fena kırdı. Sultan Oruç ve İshak ağamın yanında iki bin kadar gazimiz şehit oldu. Geride, Yahya Reis'in bildirmesiyle bin beş yüz elli Türk ve iki yüz Endülüslü levent ve de üç bin yedi yüz esir forsa, Deli Mehmet Reis'in bildirmesiyle Cezayir Ocağı'nda ise bin dört yüz yeniçeri ve beş yüz Endülüslü gönüllü askerim olduğunu öğrendim. Bu da demek oluyor ki olası bir savaş durumunda, gönüllü katılımlarla birlikte dört bin kadar asker çıkartabilirim. Ancak önemli olan asker sayısı değil mühimmat. Toplarımız var ama barutumuz ve güllemiz yok. Eğer İspanyollar geçen seferki gibi baharda üzerimize sefer yaparlarsa Cezayir'i kolayca düşürebilirler. Sultan Oruç'un vefatından sonra halk bizden yüz çevirmiş gibi gözükür. Biraz daha bekleyip halkın davranışına göre ne yapacağıma karar vermek daha doğru bir iş olacak.

 # 24 Şubat, Cenina Sarayı'nda #

--- Hızır: Rabbimizin yardımıyla bir alay mücahit gaziyle gelip İslâm uğruna nice zahmetler çekip Cezayir Sultanlığı'nı kurduk. Amma bu Arap taifesi bunca iyiliğimizi görmezden gelir, biz Türkleri tanımaz, sadakat etmez, kim daha güçlü ve kimin daha fazla parası varsa onun yanında olur. Bu zamana kadar duydum ki Ce-

zayir Şehri dışındaki çoğu yer açıktan belli etmese de bizden yüz çevirmiştir. Necce (Chlef) tarafındaki kimi ahali Telmesan Sultanı Ebu Hammu'ya, kimisi de daha güçlü gördüğü Fas Sultanı Ebu Abdullah Muhammed I adına hutbe okutur olmuş. Doğu tarafımızdaki beldeler ise hakeza Tunus Sultanı Mevlay Muhammed'e meyledermiş. Böyle giderse Cezayir'i kaybetmek işten bile değil. Ne yapmak gerekir? Arap taifesi güçten ve paradan hoşlandığına göre Fas ve Tunus sultanlarından daha güçlü bir sultanın Cezayir'e baş olması gerekir. Ağam merhum Sultan Oruç Cezayir'i bağımsızlığına kavuşturdu, ben de onu Osmanlı'nın vasalı yaptım. Bağımsız olandan beri Anadolu'dan asker toplayamaz, buradaki gazileri çoğaltamayız. Arap taifesi de askere yazıldı mı hep yatmak ister, savaş yapmak istemez. Böyle giderse Anadolu'dan kopuk, desteksiz bu memlekette biz bîçare Türkler eriyip kaybolacağız. Önemli olan bu dünyadaki sultanlık değil, öbür dünyadaki sultanlıktır. Ey bîçare Hızır, nefsini kır, tahtından vazgeç, bunca masum Türk'ün canına tahtta kalmak uğruna kıyma. Ey bîçare Hızır, tek çaren Osmanlı tâbiiyetidir. Sultanlığını bırak Osmanlı'ya kul ol. Tahtını kaybet ama oğlunu, karını ve bunca masum Türk'ü kurtar. Ey koca bîçare Hızır, eğer sana Hak yardım ederse hutbeyi ve sikkeyi Şevketli Sultan Selim Han üzerine edebilirsen, ol saadet iksirine iki cihanda da kavuşabilirsin. Bu gece istihareye yatacağım. Rabbimden durumumu niyaz edeceğim. Hayırlı işaretler görürsem Sultan Selim Han'a başvuracağım.

 # 1 Mart, Cenina Sarayı divanında #

--- Hızır: İstiharem olumlu olduğu için bugün büyük bir divan topladım. Âlimleri, eşraf ve ayanı, şeyhleri ve murabıtların hepsini huzuruma çağırttım. Hepsinin hal ve hatırlarını sorup izzet ve hürmet eyledim. Hepsinin iyice doyup keyfinin yerinde olduğunu gördüm. Şimdi niyetimi açıklamanın sırası gelmiştir. Rabbim sen bana yardım et ki bu işi kolaylıkla halledebileyim.

— Hızır: Efendiler, izniniz olursa muradım sizinle bir konuyu meşveret eylemektir. Ne buyurursunuz?

— Ulema: Pek güzel ya mücahitlerin reisi! Buyurunuz! Rabbimiz bize hayırlar duyura!

— Hızır: Efendiler! Ben fakir, aciz, bîçare, bir günahkâr kulum.